

Mikrofon podnebjju: znanje in kompetence za komuniciranje podnebnih sprememb

Podnebne spremembe v lokalnih okoljih: antropološke perspektive

Ana Svetel, Veronika Zavrtnik

CARE
4 CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

PODNEBNE SPREMEMBE V LOKALNIH OKOLJIH

Antropološke perspektive

Ana Svetel, Veronika Zavratnik
Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL

Ljubljana, 23.10.2021

Okoljske spremembe v lokalnih okoljih, primer Solčavskega

→ „verižne spremembe“

Antropologija in klimatske spremembe

- Globalno – lokalno – globalno
- **Zakaj antropologija?**
 - * dolgotrajno terensko delo
 - *tradicija preučevanja razmerij med družbo in okoljem
 - *široko razumevanje družbe
- Večdimenzionalna (*multi-scalar*), interdisciplinarnost, metodološka raznolikost

“Efforts to mitigate climate change by paying countries to maintain standing forest cover are similarly unlikely to succeed unless they address the factors underlying deforestation, including rising demand for industrial crops and products such as coffee, palm oil, biofuels and beef.”

(Barnes idr. 2013: 543)

Anthropology

*»provides ethnographic insight, a historical perspective, and a holistic view of the problem at hand, meaning that **the entirety of people's lived experience needs to be taken seriously**; in other words, that **no technical solutions work unless they are integrated with the world in which people live subjectively** (Barnes et al. 2013). Anthropologists are well-positioned to make a difference as interpreters, translators, and experts on specific local lifeworlds, and can sometimes help mitigate effects or even propose deeper systemic change to combat climate change.« (Eriksen 2021)*

Ključni pojmi: kapitalocen, antropocen, pregrevanje (overheating), pospešene spremembe (accelerated change)

Družba in okolje

- Zgodnji okoljski determinizem (Hipokrat, Montesquieu)
- Julian Steward (1955), "človeška ekologija"
- Leslie White (1949), energija in ekologija kot temelja družbeno-kulturnega življenja
- Gregory Bateson (1972), okoljske teme v kontekstu krize

Terminološka sprememba v 90ih: globalno segrevanje → podnebne spremembe

- Ben Orlove idr. (2000), ethno-climatological research in the Andes
- Hans Baer in Merrill Singer (2009), neenakomerni vpliv klimatskih sprememb na skupnosti
- Susan Crate in Mark Nuttall (2009), poudarek na lokalnih razumevanjih in prilagajanjih spremembam
- Kari Norgaard (2011), racionalizacija ne trajnostnih vedenj
- Jessic Barnes idr. (2013), bistveni prispevki antropologije k raziskovanju podnebnih sprememb

Družba in okolje – danes

Razvejanost področja (ključne besede: *odpornost, ranljivost, prilagajanje, blažitev, pričakovanje, tveganje in negotovost, potrošnja, spol, migracije, razseljenost, krčenje gozdov, rudarjenje, odpadki, strupene snovi*)

Večvrstna etnografija (*multispecies fieldwork*)

'**assemblage**' (Deleuze): povezave, ki sestavljajo določeno družbeno, kulturno in ekološko konfiguracijo.

- Alf Hornborg (2019), svet z omejenimi viri in klasični modeli ekonomske rasti niso združljivi
- Harold Wilhite (2016), razmerje med fosilnimi gorivi in potrošniškimi navadami

Družba in okolje

Prednosti antropološkega „pogleda od spodaj“:

- Zavedanje raznolikosti.
- Spoštovanje in poznavanje lokalnih načinov življenja; predlogi družbenih sprememb morajo biti razviti z ljudmi (in ne za ljudi).
- Primerjalni vidiki.

Antropološke analize lahko vplivajo na:

- Razumevanje lokalnih prilagoditev na spremembe.
- Nastanek novega znanja o podnebnih spremembah.
- Opredelitev in prednostno razvrščanje vplivov podnebnih sprememb.
- Načrtovanje strategij za ublažitev podnebnih sprememb.

→ *posledice antropološkega dela*

Vpliv antropološkega raziskovalnega dela

- Univerza v Oslu, *Research centre for socially inclusive energy transitions*.
Projekt: **Flexible electricity use in households**: barriers, opportunities and effects:
<https://www.sum.uio.no/english/include/research/projects/research-projects/flexeffect--kan-vi-bruke-strom-pa-andre-tidspunkt/index.html>.
- Sustainable consumption institute: <https://www.sci.manchester.ac.uk/>.
- Projekt **Give a shit**: <https://giveashitnow.org/>.
- Nevidno življenje odpadkov: <https://zivljenjeodpadkov.si/>.
- Idr.

Viri in literatura

- **Barnes, Jessica idr.**

2013 ,Contribution of anthropology to the study of climate change.' *Nature climate change* 3. Str. 541-544.

- **Bateson, Gregory**

1972 *Steps to an ecology of mind*. New York: Chandler.

- **Eriksen, Thomas Hylland**

2021 ,Climate change.' *The Cambridge encyclopedia of anthropology*. Dostopno na spletu: <<https://www.anthroencyclopedia.com/entry/climate-change>> (22.10.2021).

2016 *Overheating: An anthropology of accelerated change*. London: Pluto press.

- **Orlove, Ben**

2005 ,Human adaptation to climate change: A review of three historical cases and some general perspectives.' *Environmental science policy* 8. Str. 589-600.

- **Orlove, Ben, idr.**

2000 ,Forecasting Andean rainfall and crop yield from the influence of El Nino in Pleiades visibility.' *Nature* 403. Str. 8-71.

- **Steward, Julian**

1955 *Theory of culture change*. Urbana: University of Illinois press.

- **White, Leslie**

1949 *The science of culture: a study of man and civilization*. New York: Grove press.

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za geografijo

več na care4climate.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

UMAN TERA

Institut
"Jožef Stefan"
Ljubljana, Slovenija

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

IPOP Institut
za politike prostora
Institute
for Spatial Policies

ZRMK

ZUM
URBANIZEM, PLANIRANJE, PROJEKTIRANJE
d.o.o.

Univerza v Mariboru
Fakulteta za gradbeništvo,
prometno inženirstvo in arhitekturo

focus
Fakulteta za gradbeništvo

ZAG ZAVOD ZA
GRADNENIŠTVO
SLOVENIJE

D agency

Projekt LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007) je sofinanciran s sredstvi Evropskega programa LIFE, sredstvi Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.